

ІНТЕРМЕДІАЛЬНІ СТУДІЇ В ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ

Викладач: кандидат філологічних наук, доцент Горбач Наталія Вікторівна

Кафедра: української літератури, II корпус, ауд. 232

E-mail: horbachnathalia@gmail.com

Телефон: (061) 289-12-75 (кафедра), 097-541-74-98 (моб.)

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітньо-наукова програма, рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти	Філологія Третій Доктор філософії						
Статус дисципліни:	Вибіркова						
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2023-2024	Рік навчання	2	Тижні	16
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів	6	Лекційні заняття – 32 Самостійна робота – 88			
Вид контролю:	Залік						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12818						

ОПИС КУРСУ

Курс «Інтермедіальні студії в літературознавстві» є складником підготовки здобувача ступеня вищої освіти «Доктор філософії» галузі знань «Гуманітарні науки» спеціальності «Філологія». Програма вибіркової навчальної дисципліни «Інтермедіальні студії в літературознавстві» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Філологія» галузі знань «Гуманітарні науки» спеціальності «Філологія».

Мета курсу визначається необхідністю формування у здобувачів освіти актуального в умовах глобалізації культурно-освітнього простору та сучасної інноваційної системи освіти ХХІ століття системного розуміння теоретичних особливостей явища інтермедіальності, інтермедіальних стратегій прочитання тексту та практичне застосування інтермедіального аналізу текстів культури з метою подальшого формування культурологічної та літературознавчої компетентностей.

Основні цілі курсу полягають у з'ясуванні концептуальних особливостей інтермедіальних студій як галузі науки; дослідженні тенденцій становлення світового та вітчизняного інтермедіального дискурсу; аналізі методологічних аспектів інтермедіальних студій, збагаченні знань з порівняльного вивчення вітчизняного історико-літературного процесу, сформуванні умінь та навичок інтермедіального аналізу літературних творів.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання	
ПРН 1	Демонструвати системний науковий світогляд та загальний культурний кругозір; володіти техніками і технологіями критичного мислення.
ПРН 2	Розуміти основні засади дослідницько-інноваційної діяльності у закладі вищої освіти та основні вимоги, що висуваються до її суб'єктів (здобувачів, наукових та науково-педагогічних працівників); використовувати знання законодавства у сфері освітньої, наукової, інноваційної діяльності, захисту прав інтелектуальної власності.
ПРН 4	Застосовувати правила академічного письма для підготовки наукового звіту, презентації, статті, монографії, дисертації; розуміти особливості підготовки і подання публікацій до видань, що входять до міжнародних наукометричних баз даних.
ПРН 9	Систематизувати та узагальнювати отримані наукові результати, представляти їх у

	вигляді: наукової доповіді (тез), статті, звіту про виконання НДР, монографії, дисертації; забезпечувати захист прав інтелектуальної власності.
ПРН 14	Використовувати академічну українську та англійську мови у професійній діяльності та наукових дослідженнях, усній та письмовій презентації їх результатів
ПРН 18	Знати основні концепції, історію розвитку та сучасний стан наукових знань за спеціальністю філологія.
ПРН 19	Розуміти та застосовувати методологію, методи та термінологічний апарат наукового дослідження у галузі гуманітарні науки.
ПРН 21	Визначати основний зміст філологічних явищ, що складають теоретико-методологічну основу наукових філологічних досліджень та аналізувати концептуальні підходи, на яких ґрунтуватиметься власне наукове філологічне дослідження, розглядати історичні тенденції становлення і розвитку філологічної науки в Україні та світі.
ПРН 22	Вміти організовувати поетапне дослідження в галузі філології, коректно формулювати гіпотези, представлені у дослідженні, знаходити релевантні способи для їх підтвердження.
ПРН 24	Вміти надавати визначення наукової проблеми в різних галузях філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство), розкривати основні гіпотези проблеми, що досліджується, переосмислювати наявні та продукувати нові знання та/або професійні практики.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

1. Просалова В. Інтермедіальні аспекти новітньої української літератури. Донецьк : ДонНУ, 2014. 154 с.
2. Плани лекцій і рекомендована література до них, завдання за темами, тематика індивідуальних завдань, перелік творів для інтермедіального аналізу, запитання для підсумкового контролю, тестові завдання розміщені в СЕЗН Moodle за посиланням: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12818>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (max 60 балів):

Поточний контроль передбачає такі **теоретичні** завдання:

- Усне опитування і обговорення проблемних питань (статті, презентації, тези тощо).
- Короткі тести за пройденим матеріалом.
- Написання формального та вільного есе.

Поточний контроль передбачає такі **практичні** завдання:

- Виконання домашніх письмових завдань;
- Виконання аудиторних письмових завдань пошукового та творчого характеру;
- Презентація власних досліджень.

Підсумкові контрольні заходи (max 40 балів):

Усна відповідь на заліку (max 20 балів) передбачає висвітлення двох питань: теоретичного й практичного – імагологічного аналіз художнього твору. Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12818>

Захист індивідуального дослідницького завдання (max 20 балів) здійснюється на заліковому тижні. Публічний захист є обов'язковою вимогою для зарахування результатів за даними видами робіт. Тема індивідуального дослідницького завдання обирається впродовж перших двох тижнів семестру з переліку запропонованих тем. Результати ІДЗ можуть стати основою для доповідей на науково-практичних конференціях. Перелік тем, методичні рекомендації та критерії оцінювання ІДЗ див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12818>

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольні заходи, кількість балів
Змістовий модуль 1. Походження феномену інтермедіальності, його історія та теорія.		
Тиждень 1-2. Лекція 1.	Походження феномену інтермедіальності, його історія та теорія. Типологія інтермедіальних зв'язків.	1. Дати відповіді на питання тестових завдань. 2. Виписати терміни до літературознавчого словника з праць: Рисак О. "Найперше – музика у Слові": Проблема синтезу мистецтв в українській літературі кінця ХІХ–початку ХХ ст. Луцьк, 1999. 402 с.; Просалова В. Ін-термедіальні аспекти новітньої української літератури. Донецьк : ДонНУ, 2014. 154 с. (max 10 балів)
Тиждень 3. Лекція 2.	Методологія інтермедіального аналізу. Проблема кодування і перекодування мови мистецтва в контексті різних знакових систем.	
Змістовий модуль 2. Література і живопис.		
Тиждень 4 Лекція 3.	Слово і образ у теорії культури і в художній практиці.	1. Дати відповіді на питання тестових завдань. 2. Укласти перелік творів для інтермедіального аналізу. Здійснити інтермедіальний аналіз твору (за вибором аспіранта). (max 10 балів)
Тиждень 5-6. Лекція 4.	Візуальний код у класичній і сучасній літературній традиції.	
Змістовий модуль 3. Література і театр.		
Тиждень 7. Лекція 5.	Поетика драми і естетика театру в літературі.	1. Дати відповіді на питання тестових завдань. 2. Створити перелік із 20 проблемних запитань щодо концепції інтермедіальності. (max 10 балів)
Тиждень 8-9. Лекція 6.	Тема театру і її вплив на поетику сучасної української літератури.	
Змістовий модуль 4. Література і музика.		
Тиждень 10. Лекції 7.	Типи і форми інтермедіальних зв'язків літератури і музики.	1. Дати відповіді на питання тестових завдань. 2. Підготувати повідомлення «Культурні універсалиї "світ як театр", "світ як музичний інструмент", "життя як сон", "двійництво" та їх вплив на змістову й образну взаємодія різних видів мистецтв у літературі доби бароко». (max 10 балів)
Тиждень 11. Лекції 8.	Літературно-музичні принципи побудови тексту.	
Змістовий модуль 5. Література і кінематограф..		
Тиждень 12. Лекція 9.	Принципи кінематографізму в літературі	1. Дати відповіді на питання тестових завдань. 2. Підготувати есе на тему «Чи свідчить поява мережевої літератури про кризу традиційної письменства?» (max 10 балів)
Тиждень 13. Лекція 10.	Твір літератури як претекст кіно.	
Змістовий модуль 6. Література і просторові види мистецтва		
Тиждень 14. Лекція 11.	Медіамистецтво в просторі літературно-художнього твору.	1. Дати відповіді на питання тестових завдань. 2. Скласти біо-бібліографічний довідник про письменників-кінематографістів. (max 10 балів)
Тиждень 15-16. Лекція 12.	Феномен мережевої літератури.	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Підручники і посібники:

1. Екфразис. Вербальні образи мистецтва : монографія / за ред. Т. Бовсунівської. Київ, 2013. 237 с.
2. Жила С. Вивчення української літератури у взаємозв'язку з образотворчим мистецтвом : посібник для вчителя. Чернігів : РВК «Деснянська правда», 2000. 176 с.
3. Література на полі медій : зб. наук. праць відділу теорії літератури та компаративістики Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України / ред. Т. Гундорова, Г. Сиваченко Г. Київ, 2018. 633 с.
4. Маценка С. Метамистецтво : словник досвіду термінотворення на межі літератури й музики. Львів : Априорі, 2017. 120 с.
5. Маценка С. Музична фактура літературного тексту: інтермедіальні студії / колективна монографія за ред. С. Маценки. Львів : Априорі, 2017. 352 с.
6. Мочернюк Н. Поза контекстом. Інтермедіальні стратегії літературної творчості українських письменників-художників міжвоєння : монографія. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 392 с.
7. Просалова В. Інтермедіальні аспекти новітньої української літератури. Донецьк : ДонНУ, 2014. 154 с.
8. Рисак О. «Найперше – музика у Слові»: Проблема синтезу мистецтв в українській літературі кінця XIX – початку XX ст. Луцьк, 1999. 402 с.
9. Фесенко В. Література і живопис: інтермедіальний дискурс : навч. посібник. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2014. 398 с.
10. Фесенко В. Дивитись / бачити / читати. Інтермедіальний дискурс літератури і живопису. Київ, Самвидав. 2009. 320 с.
11. Шаповал М. Інтертекстуальність: історія, теорія, поетика. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2013. 167 с.
12. Adaptation Studies: New Approaches / eds. Ch. Albrecht-Crane, D. Cutchins. Fairleigh Dickinson UP, 2010. 306 p.
13. Adaptations: from Text to Screen, Screen to Text / eds. D. Cartmell, I. Whelehan. London and New York : Routledge, 1999. 266 p.
14. Books in Motion: Adaptation, Intertextuality, Authorship / ed. M. Aragay. Amsterdam and New York : Rodopi, 2005. 288 p.

15. The Literature / Film Reader: Issues of Adaptation / ed. by J.M. Welsh, P. Lev. Lanham, Maryland; Toronto; Plymouth, UK : The scarecrow press, 2007. 361 p.

Інформаційні ресурси

1. Архів авангардного мистецтва (кіно, музика). URL: <http://ubuweb.com>.
2. Журнал центрально- та східноєвропейської візуальної культури. URL: <http://www.artmargins.com/>.
3. Исагулов, Н. Интермедиальность как предмет научных исследований. URL: http://www.intermediality.info/2013/05/blog-post_10.html.
4. Мережа художників сучасного мистецтва. URL: <http://tranzit.org/>.
5. Просалова, В. Интермедиальность як явище мистецтва і метод аналізу. URL: www.irbisnbuv.gov.ua>cgiirbis_64/.
6. Савчук, Г. «Интермедиальность» як категорія літературознавства й медіології. URL: <https://periodicals.karazin.ua/philology/article/view/1>.
7. Сайт «Візуальні і культурні дослідження» Європейського гуманітарного університету. Література, статті, посилання, візуальні матеріали. URL: <http://viscult.ehu.lt/>.
8. Сайт журналу «Artforum». URL: <http://www.artforum.com/>.
9. Сайт журналу, присвяченого сучасному мистецтву. URL: <http://www.e-flux.com/>.
10. Сайт, присвячений сучасному мистецтву (кіно, музика, література, театр, медіа). URL: <http://www.openspace.ru/>.
11. Центр дослідження архітектури. URL: <http://roundtable.kein.org/>.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. За необхідності заняття можуть проводитися у очно-дистанційній формі, коли частина слухачів, що не можуть в цей день бути присутніми в аудиторії, приєднуються через зом і беруть активну участь у заняттях. Здобувачі, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані у формі співбесіди під час планової консультації викладача впродовж двох тижнів після пропуску. Відпрацювання занять може здійснюватися й шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Здобувачі, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до сесії не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Одне з основних завдань навчального процесу – формування нульової толерантності до академічної недоброчесності. Відповідно до чинних правових норм, порушенням норм академічної доброчесності зокрема вважається: плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади

оформлення цитувань див. на платформі СЕЗН Moodle ЗНУ:
<https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються в ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неупустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>; наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>; наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Комунікація

Планове спілкування викладача зі здобувачами відбувається згідно розкладу під час аудиторних занять та щотижневих консультацій викладача. За необхідністю воно може відбуватися на платформі ZOOM. Базовою платформою для комунікації викладача зі здобувачами є платформа Moodle. Важливі повідомлення загального характеру розміщуються викладачем на форумі курсу. Для індивідуальних питань використовується сервіс приватних повідомлень або месенджери, визначені викладачем. Відповіді на запити здобувачів подаються викладачем упродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на платформі Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа на пошту або у зазначені месенджери викладача. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я та рік навчання.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ

Академічна доброчесність. Здобувачі й викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wz3lu3>.

Навчальний процес та забезпечення якості освіти. Перевірка набутих здобувачами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

Повторне вивчення дисциплін, відрахування. Наявність академічної заборгованості до 6 освітніх компонентів за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання здобувачу права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmp5>. Підстави та процедури відрахування здобувачів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про

відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії у ЗНУ: <https://tinyurl.com/3fwvbptk>.

Неформальна освіта. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

Психологічна допомога. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції

Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**

Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

Рівні можливості та інклюзивне освітнє середовище. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

Ресурси для навчання. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

Електронне забезпечення навчання (moodle): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/oczn/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>